30T LOPH

2020

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Q. No. 1 carries 1 mark each	1×12 = 12
Q. No. 2 – 13 carry 2 marks each	2×12 = 24
Q. No. 14 – 23 carry 4 marks each	4×10 = 40
Q. No. 24 – 27 carry 6 marks each	6×4 = 24
	Total = 100

1. Give very short answers : 1×12=12

অতি চমু উত্তৰ দিয়া ঃ

(a) What is the essence of Induction ? 1

আগমনৰ মূল লক্ষণ কি?

(b) Does Analogy depend on Law of Causation ? 1

সাদৃশ্যমূলক অনুমানে কার্য-কাৰণ বিধিৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰেনে?

(c) What kind of proposition does Scientific Induction establish ? 1

বৈজ্ঞানিক আগমনে কোন প্রকাৰৰ বচন প্রতিষ্ঠা কৰে?

(d) 'The ground of Induction is the result of Induction'
– Who made this statement ? 1

'আগমনৰ ভিত্তিয়েই আগমনৰ ফল'
— কথাষাৰ কোনে কৈছিল?

(e) Name the hypothesis with the help of which the planet Neptune was discovered. 1

কি প্রকাৰৰ প্রকল্পৰ সহায়ত নেপচুন গ্রহ আৱিষ্কাৰ কৰা হৈছিল?

(f) How many instances are required for the Method of Agreement ? 1

অন্বয়ী প্রণালীৰ বাৰে কেইটা দৃষ্টান্তৰ প্রয়োজন হয়?

(g) Who is the Propounder of Scientific Realism ? 1

বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ প্রবর্ত্তক কোন?

(h) Give an example of Primary Quality. 1

মুখ্যগুণৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

(i) Give an example of Non-Moral action. 1

অনৈতিক ক্রিয়াৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

(j) What is the ideal of Ethics ? 1

নীতিবিদ্যাৰ আদর্শ কি?

(k) "Religion is morality touched with emotion" – Who said this ? 1

"ধর্ম হ'ল আবেগ-স্পর্শিত নৈতিকতা"
— কথাষাৰ কোনে কৈছিল?

(l) What is meaning of the Latin word 'Religare' ? 1

লেটিন শব্দ 'Religare'ৰ অর্থ কি?

2. Give the definition of Unscientific Induction. 2

অ-বৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

3. What is 'material cause' ? Give an example. 1+1=2

'উপাদান কাৰণ কি? এটা উদাহৰণ দিয়া।

4. Define 'Plurality of Causes' with a suitable example. 1+1=2

এটা উপযুক্ত উদাহৰণ সহ 'নানা কাৰণ বাদ'ৰ' সংজ্ঞা দিয়া।

Or / নাইবা

Mention *two* points of difference between Observation and Experiment. 2

নিৰীক্ষণ আৰু পৰীক্ষণৰ *দুটা* পার্থক্য উল্লেখ কৰা।

5. Why is Ethics called Normative Science ? 2

নীতিবিদ্যাক কিয় আদর্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান বুলি কোৱা হয়?

6. Give Mill's definition of the Method of Residue. 2

পৰিশেষ প্রণালী সম্বন্ধে মিলৰ সংজ্ঞাটো আগবঢ়োৱা।

Or / নাইবা

Give a concrete example of the Joint Method of Agreement and Difference. 2

মিশ্র অন্বয়ী-ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ এটা বাস্তৱ উদাহৰণ দিয়া।

7. Mention *any two* conditions of a valid hypothesis. 2

বৈধ প্ৰকল্পৰ *যিকোনো দুটা* চৰ্ত উল্লেখ কৰা।

8. Define voluntary action. How many stages are there in a voluntary action ? 1+1=2

ঐচ্ছিক ক্ৰিয়াৰ সংজ্ঞা দিয়া।এটা ঐচ্ছিক ক্ৰিয়াত কেইটা স্তৰ থাকে?

9. Give *two* points of differences between Primary Quality and Secondary Quality. 2

মুখ্য গুণ আৰু গৌণগুণৰ মাজত থকা *দুটা* পাৰ্থক্য আগবঢ়োৱা।

10. Give an example of 'hypothesis concerning Law'. 2

'নিয়ম বিষয়ক প্ৰকল্প'ৰ এটি উদাহৰণ দিয়া।

Or / নাইবা

Define 'working hypothesis'. 2

'কাৰ্যকৰী প্ৰকল্প'ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

11. Mention the 'Canon of Elimination' on which the Method of Difference is established. 2

ব্যতিৰেকী প্ৰণালী প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা অপসৰণৰ সূত্ৰটো উল্লেখ কৰা।

12. Mention *two* characteristics of Naive Realism. 2

সৰল বাস্তৱবাদৰ *দুটা* বৈশিষ্ট্য আগবঢ়োৱা।

Or / নাইবা

Write *two* criticisms of Naive Realism. 2

সৰল বাস্তৱবাদৰ *দুটা* সমালোচনা আগবঢ়োৱা।

13. What is the theory of 'pre-established harmony' ? 2

'পূৰ্ব-স্থাপিত শৃংখলা' মতবাদ কি?

14. Write *four* characteristics of Scientific Realism. 4

বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ *চাৰিটা* বৈশিষ্ট্য লিখা।

15. What are the *four* stages of hypothesis ? Discuss. 4

প্ৰকল্পৰ *চাৰিটা* স্তৰ কি কি? আলোচনা কৰা।

16. Give *four* characteristics of Hegel's Objective Idealism. 4

হেগেলৰ বস্তুনিষ্ঠ ভাৱবাদৰ *চাৰিটা* বৈশিষ্ট্য আগবঢ়োৱা।

17. Mention *two* advantages and *two* disadvantages of the Method of Residue. 2+2=4

পৰিশেষ প্ৰণালীৰ *দুটা* সুবিধা আৰু *দুটা* অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

What is the 'Characteristic Imperfection' of Method of Agreement ? How can the problem be overcome ? 2+2=4

অন্বয়ী প্ৰণালীৰ 'প্ৰকৃতিগত অপূৰ্ণতা' কি? এই অসুবিধা কেনেকৈ দূৰ কৰিব পাৰি?

18. Write *any four* characteristics of Analogy. 4

সাদৃশ্যমূলক অনুমানৰ *যিকোনো চাৰিটা* বৈশিষ্ট্য লিখা।

19. 'Positive and Negative conditions both taken together produce the effect.' — Explain the statement. 4

'অনুকূল আৰু প্ৰতিকূল উপকাৰণৰ সমষ্টিতহে কোনো এটা কাৰ্য সংঘটিত হয়' — কথাষাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

20. "Esse Est Percipi" – Explain briefly the statement. 4

"অস্তিত্ব প্রত্যক্ষ নির্ভব" — কথাষাব চমুকৈ ব্যাখ্যা কবা।

Or / নাইবা

Define Berkeley's Subjective Idealism. Is Berkeley a Solipsist ? 2+2=4

বার্কলিব আত্মগত ভাববাদব সংজ্ঞা দিয়া। বার্কলি এজন আত্মজ্ঞানবাদী দার্শনিক হয়নে?

21. Is Ethics a practical science ? Explain. 4

নীতিবিদ্যা ব্যবহাবিক বা প্রায়োগিক বিজ্ঞান হয়নে? ব্যাখ্যা কবা।

22. 'Religion is the source of Morality.'
– Explain the statement. 4

"ধর্মব পবাই নীতিব উৎপত্তি" — কথাষাব ব্যাখ্যা কবা।

23. Write *four* characteristics of Religion. 4

ধর্মব *চাবিটা* বৈশিষ্ট্য লিখা।

24. What is Scientific Induction ? What are the characteristics of Scientific Induction ? 2+4=6

বৈজ্ঞানিক আগমন কাক বোলে? বৈজ্ঞানিক আগমনব বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি?

Or / নাইবা

State *any three* similarities and *any three* dissimilarities between Scientific Induction and Unscientific Induction. 3+3=6

বৈজ্ঞানিক আগমন আৰু অবৈজ্ঞানিক আগমনব মাজত থকা *যিকোনো তিনিটা* সাদৃশ্য আৰু *তিনিটা* বৈসাদৃশ্য উল্লেখ কবা।

25. What is Simple Observation ? Describe its characteristics. 1+5=6

নিবীক্ষণ কাক বোলে? নিবীক্ষণব বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কবা।

Or / নাইবা

Define 'Cause'. Write the Qualitative and Quantitative marks of 'Cause'. 1+5=6

'কাৰণ'ৰ সংজ্ঞা দিয়া। কাৰণৰ গুণগত আৰু পৰিমাণগত লক্ষণসমূহ লিখা।

26. What is a 'hypothesis' ? Explain the nature of hypothesis. 1+5=6

প্ৰকল্প কাক বোলে? প্ৰকল্পৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নাইবা

What are the different kinds of hypothesis according to Stebbing ? Discuss. 6

ষ্টেবিঙৰ মতে প্ৰকল্পৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰবোৰ কি কি? আলোচনা কৰা।

27. State Mill's canon of the 'Method of Concomitant Variation'. Explain the limitations of this Method. 2+4=6

'সহ-পৰিবৰ্ত্তন প্ৰণালী' সম্পৰ্কে মিলৰ সূত্ৰ উল্লেখ কৰা। এই প্ৰণালীৰ অসুবিধাসমূহ কি কি?

Or / নাইবা

Explain the Method of Difference with examples. 6

উদাহৰণসহ ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ ব্যাখ্যা কৰা।

———×———